

8. Kriminalita, závislosti, dopravní nehody

Při hodnocení genderové statistiky se nelze vyhnout i posouzení negativních jevů ve společnosti. V regionálním členění jsou k dispozici ukazatele za muže a ženy z oblasti kriminality, dopravních nehod a závislostí.

Kriminalita

Z dat Policejního prezidia ČR máme informace o počtech stíhaných osob v kraji. V roce 2018 bylo sděleno obvinění 3 931 mužům a 891 ženám z Olomouckého kraje. Zatímco počet stíhaných mužů v posledních letech meziročně klesal, počet žen zůstával na zhruba stejné úrovni. V roce 2018 představoval podíl žen na celkovém počtu stíhaných osob 18,5 %. Po přepočtu na 1 000 žen v kraji bylo stíháno 2,8 žen, což bylo mírně nad republikovým průměrem (2,7 žen). Počet stíhaných mužů na 1 000 bydlících v kraji dosáhl hodnoty 12,7 a byl pod úrovní podílu za celou republiku (13,5 mužů).

Kriminalita podle pohlaví

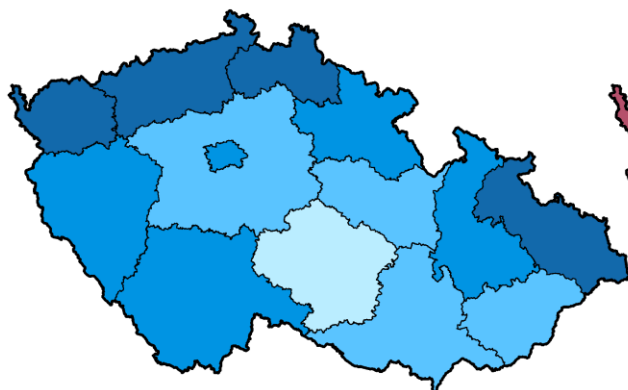
Pramen: Policejní prezidium ČR

	Muži			Ženy			Podíl žen z celku (%)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Stíhané osoby	4 609	4 205	3 931	882	890	891	16,1	17,5	18,5
Objasněné skutky	5 218	4 756	4 522	1 264	1 255	1 109	19,5	20,9	19,7
z toho druh kriminality:									
násilná	622	570	576	50	51	46	7,4	8,2	7,4
mravnostní	76	95	70	5	19	3	6,2	16,7	4,1
majetková	1 378	1 326	1 175	260	199	196	15,9	13,0	14,3
hospodářská	890	725	774	558	553	417	38,5	43,3	35,0

Celkem bylo v kraji v roce 2018 objasněno 5 631 kriminálních skutků, z toho pětinu spáchaly ženy (19,7 %). Minimální bylo zapojení žen do násilné či mravnostní kriminality, větší aktivitu vykazovaly u hospodářské kriminality, kde spáchaly více než třetinu z objasněných skutků (35,0 % v roce 2018).

Kriminalita podle pohlaví a krajů v letech 2016–2018 (roční průměr)

Muži

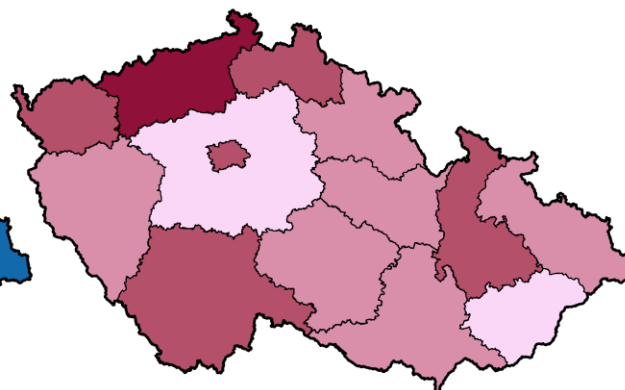

objasněné skutky na 1 000 obyvatel stejného pohlaví

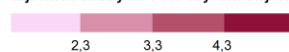

11 14 17

Ženy

objasněné skutky na 1 000 obyvatel stejného pohlaví

2,3 3,3 4,3

Pramen: Policie ČR

Pokud provedeme přepočtení objasněných kriminálních skutků na 1 000 obyvatel kraje daného pohlaví, pak u mužů bylo dosaženo 15,6 skutků na 1 000 mužů a u žen 3,7 skutků na 1 000 žen (roční průměr v letech 2016 až 2018). Nejhorší situace nastala v kraji Ústeckém (21,8 skutků u mužů a 5,1 skutků u žen). Na druhé straně nejlépe na tom byl Kraj Vysočina v případě mužů (11,0) a Zlínský kraj v případě žen (2,1 skutků).

Bohužel se ženy stávají i objekty napadení, v roce 2018 bylo zaregistrováno celkem 308 případů této násilné kriminality v Olomouckém kraji. Jednalo se přitom o nejnižší údaj v posledních letech.

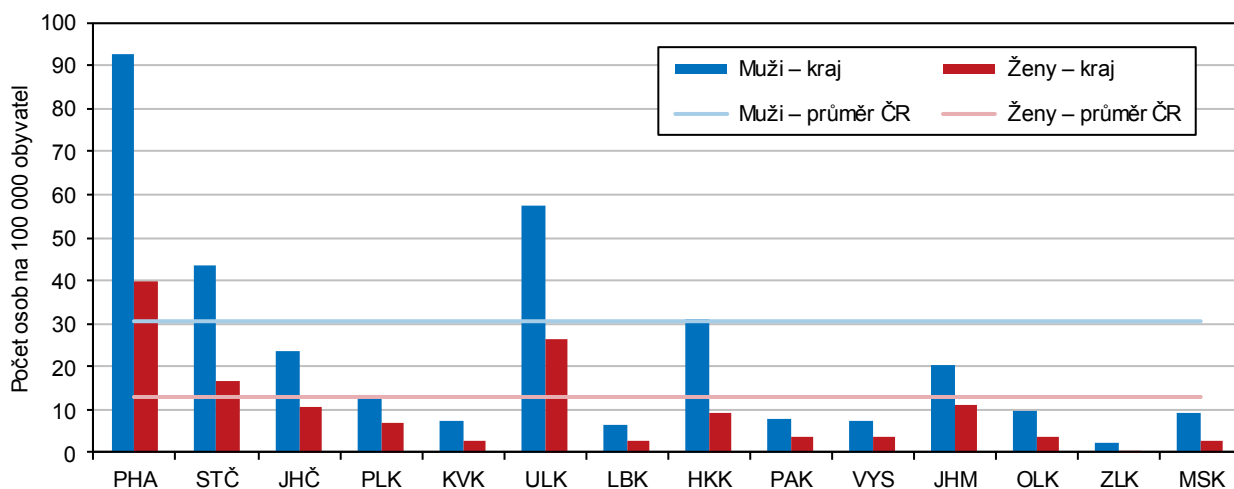
Závislosti

Jednou ze závislostí, která má vliv na život a zdraví člověka, je kouření. Možnost podívat se na tuto problematiku z hlediska genderu nám dávají data z výsledků Výběrového šetření o zdravotním stavu EHIS z roku 2014. Data byla zjišťována pouze u malého souboru respondentů a zjištěné výsledky nemusí plně odrážet skutečný stav. Podle zjištěných dat jsou většími kuřáky muži než ženy. V kraji uvedlo 36,9 % respondentů – mužů, že v době šetření byli kuřáky, a dalších 18,4 % se zařadilo mezi bývalé kuřáky. U žen 14,5 % v dané době kouřilo a 7,7 % bylo bývalými kuřačkami. Nikdy nekouřilo 44,7 % mužů a 77,8 % žen. V porovnání s výsledky za celou ČR na tom byli hůře muži z kraje (v ČR nikdy nekouřilo 56,9 % mužů) a hodnoty zjištěné za ženy vyšly trochu lépe, než ukázaly výsledky za ČR (v ČR nikdy nekouřilo 76,3 % žen).

Z dat Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR máme informace o substituční léčbě závislostí na opiátech/opioidech v krajském členění podle mužů a žen. Substituční léčba je metodou léčby závislosti na opioidech, kdy jsou závislé osoby časově neomezenou dobu léčeny substituční látkou, která potlačuje pacientovy odvykací příznaky, až do dosažení trvalé abstinence bez farmakologické podpory. Údaje jsou z Národního registru léčby uživatelů drog. Během roku 2018 bylo v registru evidováno 33 mužů a 12 žen s bydlištěm v Olomouckém kraji. Po přepočtu na 100 000 obyvatel stejného pohlaví se jednalo o 10,7 mužů a 3,7 žen, což byly hodnoty nižší než data za republiku (30,4 u mužů a 13,3 u žen). Průměrný věk léčených mužů v kraji činil 35,6 let a žen 39,9 let.

Substituční léčba závislosti na opiátech/opioidech podle pohlaví klientů a kraje bydliště (průměr let 2017–2018)

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

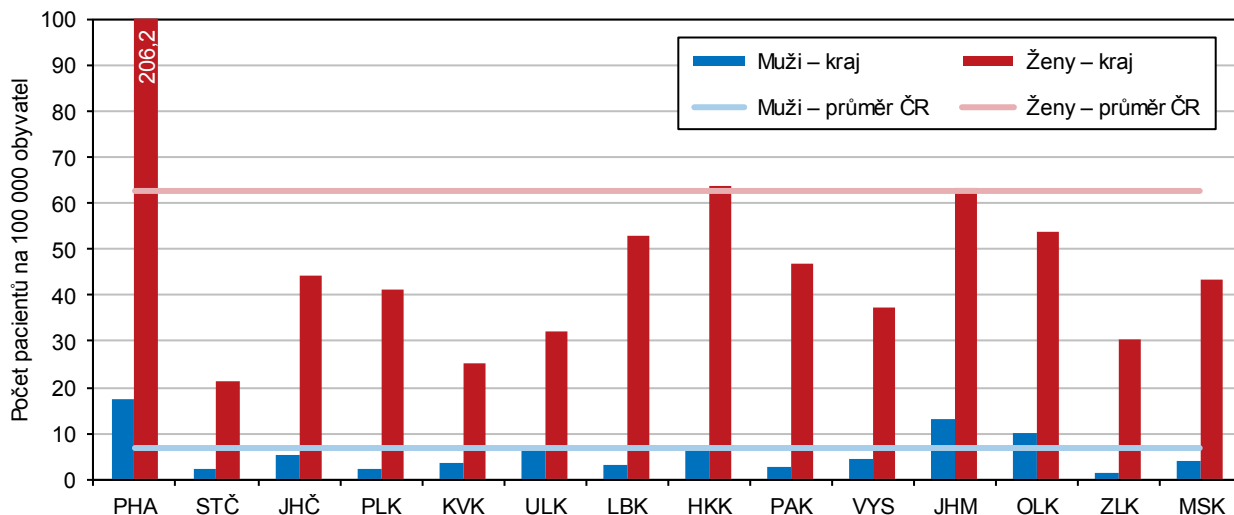
Další závislostí, která se dotýká více žen než mužů, jsou různé poruchy příjmu potravy. Patří sem mentální anorexie (odmítání jídla), bulimie (záchvaty přejídání a zvracení) a také přejídání spojené s jinými psychickými poruchami. Jde o psychická onemocnění, od určitého stádia není nemocný schopen se bez pomoci druhých nemocí zbavit.

V ambulantních psychiatrických zařízeních na území Olomouckého kraje bylo v roce 2017 léčeno 205 pacientů s uvedenou diagnózou, z toho bylo 31 mužů a 174 žen (84,8 %). O nově zjištěná onemocnění se jednalo u 44 případů. Počet pacientů na 100 tis. obyvatel kraje činil v případě mužů 10,0 pacientů a v případě žen 53,8 pacientek. Ve srovnání s průměrem za republiku to bylo u mužů více (6,9 pacientů na 100 tis. bydlících mužů) a u žen to bylo méně (62,7 pacientek na 100 tis. bydlících žen v ČR). Další pacienti s poruchou příjmu potravy byli léčeni přímo v psychiatrických lůžkových zařízeních. V roce 2017 se jednalo o 19 hospitalizací pacientů s bydlištěm v Olomouckém kraji, 4 muže a 15 žen (78,9 %).

Ambulantní pacienti s diagnózou porucha příjmu potravy podle pohlaví a kraje bydliště v roce 2017

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Dopravní nehody

S rostoucím počtem automobilů na našich silnicích stoupá i počet dopravních nehod. A jak se podílejí na nehodovosti muži a ženy v kraji? Pro srovnání využijeme opět data Policejního prezidia ČR.

Také v Olomouckém kraji počet nehod každoročně stoupá. V roce 2018 policie vyšetřovala celkem 5 251 dopravních nehod. U 4 266 z nich byl určen viník nehody, ve většině případů řidič motorového vozidla (92,8 %), případně řidič nemotorového vozidla (6,1 %) anebo chodec (1,1 %). Ve všech případech bylo více nehod zaviněno muži. Ženy byly jako viník označeny u 663 nehod, tj. u 15,5 % nehod zaviněných osobou.

Dopravní nehody podle viníka

Pramen: Policejní prezidium ČR

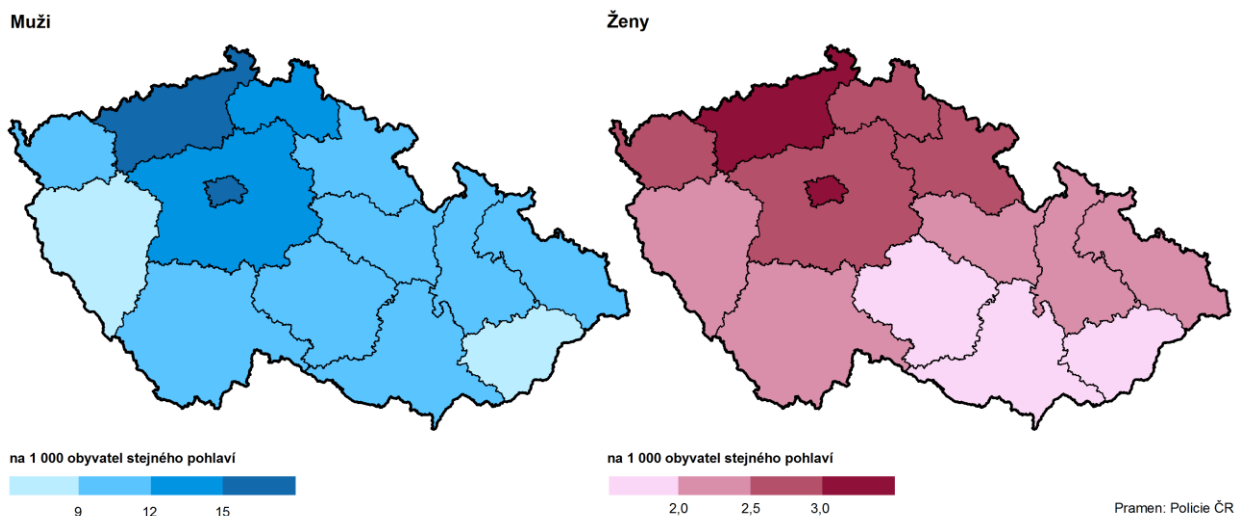
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dopravní nehody celkem	4 156	4 274	4 406	4 432	4 450	4 738	4 979	5 161	5 251
z toho zaviněné osobou	3 705	3 833	3 844	3 897	3 829	4 030	4 150	4 254	4 266
z toho ženou (%)	15,0	15,8	16,5	15,6	16,3	15,7	16,8	16,2	15,5
v tom zaviněné									
chodcem	45	54	59	49	56	44	43	48	46
z toho ženou (%)	13,3	11,1	27,1	8,2	16,1	20,5	20,9	22,9	13,0
řidičem nemotorového vozidla	228	254	275	278	286	306	284	275	260
z toho ženou (%)	20,6	24,4	26,9	25,5	26,9	29,7	23,9	24,4	26,5
řidičem motorového vozidla	3 432	3 525	3 510	3 570	3 487	3 680	3 823	3 931	3 960
z toho ženou (%)	14,7	15,2	15,5	14,9	15,5	14,5	16,3	15,5	14,8

V Olomouckém kraji připadlo na 1 000 mužů celkem 11,0 dopravních nehod zaviněných muži, kdežto na 1 000 žen to byly 2,0 nehody zaviněné ženami (roční průměr za posledních 5 let). Nejhorší situace byla spočítána v Hl. m. Praze (28,2 nehody na 1 000 mužů a 5,5 nehod na 1 000 žen). Nejméně dopravních nehod zaviněných muži bylo zjištěno v Plzeňském kraji (8,6 nehod na 1 000 mužů) a nejméně nehod, kde byly viníkem určeny ženy, bylo v Jihomoravském kraji (1,7 nehod na 1 000 bydlících žen).

Nejčastější příčinou dopravních nehod zaviněných řidičem motorového vozidla byl nesprávný způsob jízdy. Tento důvod převládá jak u dopravních nehod zaviněných řidiči tak i řidičkami, i když u žen v menší míře (v 71,7 % u řidičů a 58,8 % u řidiček v roce 2018). Dalšími příčinami byla nepřiměřená rychlost a nesprávné předjíždění, jejichž podíl byl na počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel přibližně stejný jak u mužů, tak i u žen (16,6 % a 2,0 % u řidičů a 16,8 % a 2,0 % u řidiček). Větší podíl žen – řidiček než mužů -

řidičů v případech dopravních nehod byl z důvodu nedání přednosti (9,7 % z počtu nehod zaviněných řidičem a 22,3 % z počtu nehod zaviněných řidičkou v roce 2018).

Dopravní nehody zaviněné osobou podle pohlaví a krajů v letech 2013–2018 (roční průměr)

Při dopravních nehodách jsou také více postiženi muži než ženy. Od roku 2010 zemřelo při nehodách v Olomouckém kraji celkem 267 mužů (79,7 %) a 68 žen (20,3 %). Více než polovina mužů zemřela při řízení vozidla (143, tj. 53,6 %), zatímco nejvíce žen zemřelo při nehodách jako spolujezdec (26 žen, tj. 38,2 % z počtu zemřelých žen). Muži převažují také mezi těžce zraněnými (903 mužů vs. 452 žen) i mezi lehce zraněnými (7 500 mužů vs. 5 116 žen v období 2010 až 2018). Mezi zemřelými bylo více mužů ve všech kategoriích účastníků silničního provozu v kraji. U zraněných bylo více žen mezi chodci a mezi spolujezdci, mužů bylo více mezi zraněnými řidiči i mezi zraněnými cyklisty.

Musíme zohlednit, že více mužů než žen vlastní řidičské oprávnění. V Olomouckém kraji bylo Ministerstvem dopravy ČR v roce 2018 registrováno 217,4 tis. řidičů (55,2 %) a 176,5 tis. řidiček (44,8 % z celkového počtu řidičů). V centrálním registru řidičů bylo k 31. 12. 2018 evidováno 21,8 tis. řidičů a 4,8 tis. řidiček (82,0 % a 18,0 %), kteří se dopustili přestupku či trestného činu započítaného do bodového hodnocení řidiče. Podíl bodovaných řidičů mezi muži dosáhl hodnoty 10,0 %, zatímco mezi řidičkami to bylo 2,7 %. Jednalo se o hodnoty nižší než republikový průměr (10,4 % u mužů a 3,0 % u žen v ČR).

Bodové hodnocení řidičů podle pohlaví v krajích k 31. 12. 2018

